

JELOVNİK
KNJIGA 6

KUĆA NA GRANICI

VILIJAM HOUP HODŽSON: KUĆA NA GRANICI

Adaptirali: Ričard Korben i Sajmon Revelstrouk, s Lijem Lafridžom

Predgovor: Alan Mur

William Hope Hodgson's HOUSE ON THE BORDERLAND

Adapted by Richard Corben and Simon Revelstroke, with Lee Loughridge.

Introduction by Alan Moore.

DARKWOOD, 2016.

Glavni urednik: Slobodan Jović

Urednik: Milan Jovanović

Prevod: Sergej Karov

Lektura: Agencija Mahačma

Dizajn, prelom i upis teksta: Vesna Sremčević @ Pero i miš

Štampa: AMD Sistem, Beograd

Darkwood d.o.o., Beograd

e-mail: info@darkwood.co.rs

www.darkwood.co.rs

011/2622-867

064/6465-755

THE HOUSE ON THE BORDERLAND.

Cover, compilation and all new materials Copyright © Simon Revelstroke and Richard Corben. All Rights Reserved. Copyright © 2000 Simon Revelstroke and Richard Corben. Introduction Copyright © 2000 Alan Moore. All Rights Reserved. VERTIGO, all characters featured in this publication, their distinctive likenesses thereof and all related indicia are trademarks of DC Comics. The stories, characters and incidents mentioned in this publication are entirely fictional.

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Narodna biblioteka Srbije, Beograd

ISBN 978-86-6163-359-1

COBISS.SR-ID 224852492

KUĆA NA GRANICI

Vilijama Houpa
Hodžsona

Adaptirali Ričard Korben
i Sajmon Revelstrouk
Crtež: Ričard Korben
Kolor i separacija:
Li Lafridž

Pre nego što uvod krene svojim tokom, treba zaviriti u neke pojmove i raščistiti ih, već na samom početku: ovo nije uvod u delo koje se nalazi u vašim rukama, koje zapravo ni autor uvoda nije pogledao u potpunosti. (Video je, ipak, dovoljno da spozna kako ova sveska predstavlja svog umetnika, gospodina Ričarda Korbena, u njegovom najvizionarskijem obličju, istinskog diva odabrane forme izraza. A opet, ako ste već kupili knjigu, teško da vam se uvodom treba objašnjavati ta činjenica.)

Ovaj uvod se manje bavi trenutnom adaptacijom, a više materijalom koji je osnov adaptacije: Vilijam Houp Hodžson i njegov divan fantazi s početka dvadesetog veka – **Kuća na granici**. Ta knjiga, zajedno sa svojim autorom i nekim od njegovih savremenika i gotovo savremenika, predstavlja zakopano blago – brazdu literature koja bi mogla nemerljivo obogatiti našu trenutnu, uglavnom ustajalu kulturnu scenu samo da nije bila ukopana, i to nemilice ukopana živa, već pri svom pojavljivanju.

Pri čemu „ukopana” valja čitati kao zaboravljena, marginalizovana, diskvalifikovana. Čini se kao da je s pojavom Džejn Ostin na literarnoj mapi došlo do naglog i jednoglasnog konsenzusa među kritičarskom bratijom u smislu da društveno realistične sobne drame i vrcave komedije običaja nisu isključivo vrh prema kojem sva pisanja treba da budu usmerena, već i **jedini** oblik pisanog izražaja koji se može zvati originalnom i ozbiljnom literaturom. Tako su, jednim mahom, sva žanrovska fikcija i sav fantazi proglašeni za nečist, predodređeni za rubne slamove i geta, pokraj bedema spisateljskog ugleda od slonovače.

Nekoliko je imena, valja priznati, koja su nekako uspela da prežive čistku: Po. Lavkraft (jedva). Možda Brem Stoker, isključivo zbog trajnog uspeha Drakule. Moguće još jedno ili dvoje čija imena trenutno izmiču sećanju, a koji, ako ništa drugo, služe isključivo da istaknu osnovnu misao: ukopani. Diskvalifikovani. Zaboravljeni.

Šta je s Lordom Dansenijem, s njegovim savršenim pričama od jedne ili dve stranice? Šta je sa slojevitim proznim stilom Klarka Eštona Smita, koji je treće doba delimično provodio praveći od kamičaka nacerene fantastične glave demona, a zatim ih bacao, da bi ih možda decenijama potom pronašli kakvi neznanci koji bi im se zasigurno divili celog života? Šta je s delima **Tri varalice**

(*The Three Impostors*) i **Veliki bog Pan** (*The Great God Pan*) Artura Mekena, koji se pridružio legendarnom okultnom bratstvu Zlatna zora i kome su se javile vizije Siona kako se uzdiže nad vetrom metenim poljima i terasama Holborna?

Šta je s „draguljima optočenim magom” M. F. Šilom, onako hitrim, koji traći zdravlje žureći sumračnim ulicama Londona s prslukom ukrašenim baterijskim lampama da upozori kočijaše i pešake na svoj nailazak? Šta je s Vilijamom Houptom Hodžsonom?

Hodžson je rođen 1877. u ruralnom delu Esekse kao jedno od dvanaestoro dece strogog anglikanskog sveštenika. Iako je troje dece umrlo još kao odojčad, probleme i oskudicu koji su morili tako brojnu seosku porodicu lako je zamisliti. Hodžson je kao četrnaestogodišnjak verovatno osećao potrebu da se udalji od svojih korena, pa je narednih osam godina proveo na moru kao mali od palube u uslovima u kojima mu se raniji život s prekobrojnomo porodicom morao činiti kao izgubljena idila. Napustio je pomorski život 1899. i usmerio se ka drugim zanimanjima, pisanju i fotografiji, kao sredstvima da zaradi za život, šaljući priče popularnim časopisima tog doba. Njegova prva novela **Čamci „Glena Kariga”** (*The Boats of the „Glen Carrig”*) doživela je prvo izdanje 1907. **Kuća na granici** (*House on the Borderland*), njegovo priznato remek-delo, osvanula je 1908.

Nije lak zadatak opisati njegov rad, auru i harizmu koja ga okružuje, čak i pre nego što se knjiga i otvori. Mahniti kovitlac fantastičnih prizora i apokaliptičnih ideja koje sadrži. Ukus koji ostane nakon čitanja ravan je žarenju rakije neke prдавne berbe.

Zašto je toliko snažno i upečatljivo?

Možda se veći deo sablasnog odjeka Hodžsonove novele može pripisati intuitivnoj i verovatno nesvesnoj psihološkoj dubini profila koji donosi, i Hodžsona kao autora dela i nas samih, željnih čitalaca. Jungovska, bez pozivanja na Junga, klimava višespratnica po kojoj priča i nosi ime, sa životinjskim, svinjolikim stvorovima koji izviru iz drevnih dubina podno najnižeg podruma, savršena je metafora za ljudsku svest; tavanski tornjevi uma, čiji prozori nadgledaju prizore proročanstava i vizija, sa snenom podrumskom tminom na dnu. Brutalni impulsi prasećih očiju koji ponekad

provale. Putujući zapadnom obalom Irske, pesnik i autor Ijan Sinkler naišao je na ostatke građevine, gotovo identično postavljene kao ona u Hodžsonovoj knjizi, mada ni to ništa ne menja. Istinska lokacija kuće, granice koju ona premošćuje, između svesne misli i noćnih krajolika podsvesti, nalazi se unutar nas.

Tokom cele priče nailazimo na čudna okolišanja, na mračne insinuacije, šapat u umu protagonista, možda čak u umu samog autora. Sestra, uplašena, koja se drži svoje sobe, naizgled više u strahu od samog pustinjaka negoli od skvičućeg užasa što navire iz samih temelja kuće koju verovatno deli s njim. Zapita se čovek, možda pomalo morbidno, o porodičnom životu u seoskom delu Esekse s dvanaestoro ili trinaestoro u kući. O Hodžsonovim iskustvima malog od palube za onih osam godina. Ljudi što grokću, sitnih okica, kao u svinje. Sva ta iskustva, stvarna ili imaginarna, iskristalizovala su se u zdanju njegove košmarne kuće, njene sumorne arhitekture.

Tada, naravno, sred svih užasa, imamo i snažna, zapanjujuća čudesa: kuća iznenada pomerena i postavljena posred stranog platoa u obliku arene koji u daljini okružuju glomazna i nepomična obličja bogova sa zverskim glavama. Vizija vremena ubrzava se sve dok se protok dana i noći ne utopi u stroboskopskoj mrlji. Prvo kuća, tada sama Zemlja, a naposljetku i svemir ruše se u haotičnom izumiranju, propadajući u „crno sunce”, ne sasvim različito od našeg savremenog shvatanja crnih rupa i njihovih neobičnih svojstava. Za pisca fantastike čin uništenja svemira u jednoj noveli bio bi približno jednak tome kad bi Džeri Li Luis završavao svoj nastup paleći klavir: težak zadatak da se ponovi, po svim kriterijumima.

Ali prizor užasa je taj koji opstaje i nakon zaključenja priče, letimični odrazi svinjolikih bića kako pužu oko ognjem osvetljenih ruševina u viziji nekog neodređenog vremena u budućnosti, ili ogromno lice koje zuri iza nižih prozora. Osvrćući se unazad, a uzimajući u obzir razdoblje kad je autor prvi put stavio te nelagodne misli i grozničave prizore na papir, teško je, s naknadnim znanjem, ne uočiti dašak proročkog u Hodžsonovoj viziji kraja sveta: 1913, nakon što je već objavio čudesni **Komaki, otkrivalac duhova** (*Comacki, the Gost Finder*, 1910) i izvrstan epski fantasti **Zemlja noći** (*Night Land*, 1912), Hodžson se oženio i preselio na neko vreme na jug Francuske, ali se i vratio u rodnu Englesku po izbijanju Prvog svetskog rata 1915. Rekrutovan je u britansku vojsku, dobivši raspored u sklopu Kraljevske poljske artiljerije.

Prvi svetski rat. Poluljudske pojave jurcaju pogrbljene i pognute u isprekidanim odsjajima eksplozija granata, u blato svog rova, u crno sunce. Zbačen s konja 1916, Hodžson je mogao časno napustiti rat za sobom, izgubiti se u Engleskoj sa svojom ranom kao zlatnom kartom, otići kući i prionuti na pisanje memoara. Reklo bi se, ipak, da je zov crnog sunca upućen njemu bio prejak. Čim se oporavio, Hodžson se iznova prijavio u vojsku i, u poslednjoj godini rata, aprila 1918, ubijen je u akciji nadomak Ipra, raznesen u komadiće.

Taj fascinantni čovek i njegovo nezemaljsko delo ne bi smeli biti pokopani, ostati nepredstavljeni na policama knjižara, netraženi u bibliotekama. Niti bi bilo koji znameniti pisac fantastike smeo biti isključen iz kulturološkog zaleđa, da mu ugled skuplja prašinu iz isključivog razloga što je tako dekretom odredio samoproглаšeni, svojom koristi usmeren literarni establišment. Pročitajte ovu knjigu, a onda krenite tragom originala. Ako i dalje budete bili zainteresovani, potražite primerak **Komakija**, a onda možete nastaviti s drugim autorima koji dele Hodžsonov krug literarno prokletih, bez obzira na to da li su radovi nastali u isto doba kao i Hodžsonovi. Možete izabrati Aldžernona Blekvuda ili Dejvida Lindzija, autora neobične alegorije **Putovanje u Arkturus** (*Voyage to Arcturus*), ili dela kasnijih pisaca fantastike kao što su Andžela Karter, M. Džon Harison, Džek Trevor Stori, Mervin Pik ili Moris Ričardson.

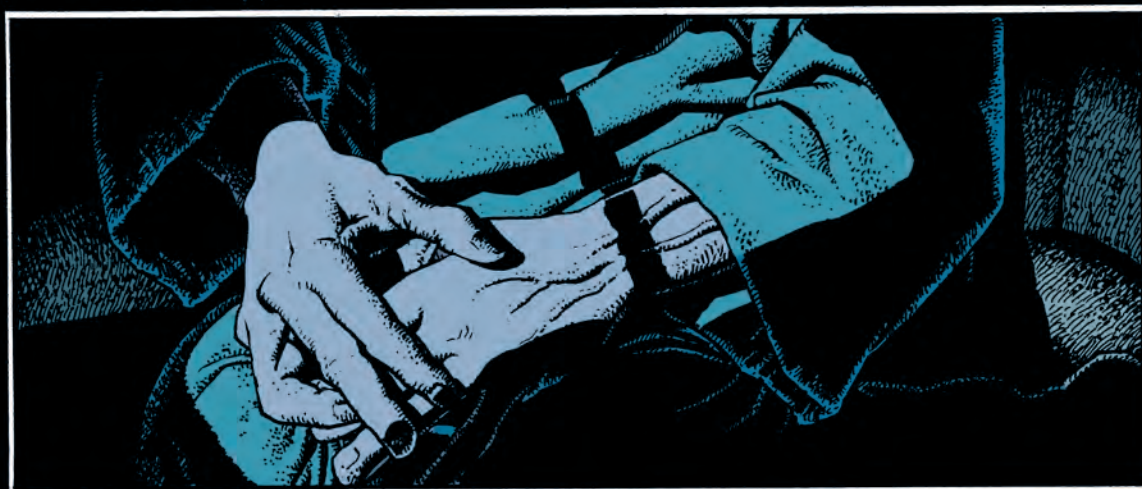
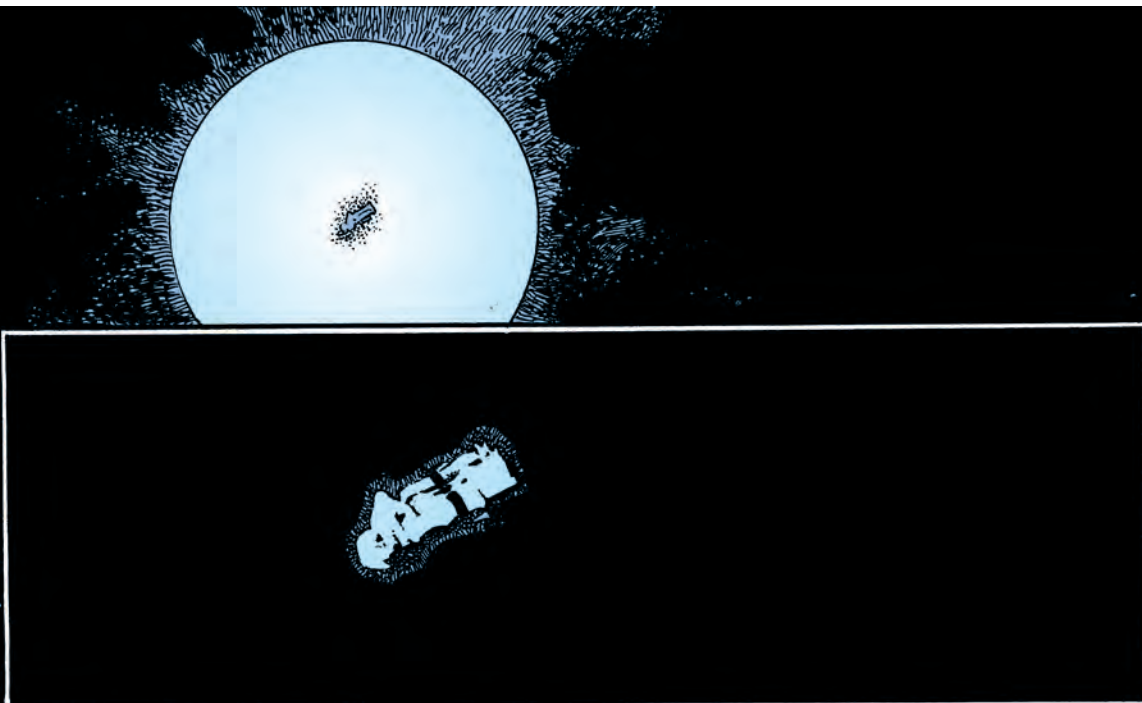
Fantazi je sam po sebi rubno područje, između onog opipljivog i stvarnog i onog maštovitog. Na neki način, svi pisci aktivni na ovom polju zidaju svoje kuće na tom prostoru smeštenom na pola puta. Osamljuju se, kanališu svoje vizije tako što se drgnu da opišu škripu i udarce koji ponekad dopiru iz vinskih podruma podsvesti. Neobična i zadivljujuća dela nastala njihovim radom često su umetnička dela zastrašujuće i izazovne lepote, koja se moraju vrednovati i koja traže pažnju. Ona predstavljaju maštu, nesputanu, bez ikakvih ograda, a možda i jedinu odbranu koju imamo protiv svinjolikih stvorenja što i nadalje grokću i ruju podno drvenog poda naše kulture.

Hodžsonova kuća i dalje stoji, pa bilo to makar i sitnim slovima u katalogu polovnih knjiga, ili vaskrsela u drugom obliku, poput ovog toma. Nema potrebe za proverom. Rezervišite svoju sobu danas.

Alan Mur
Northampton
Avgust 2000.

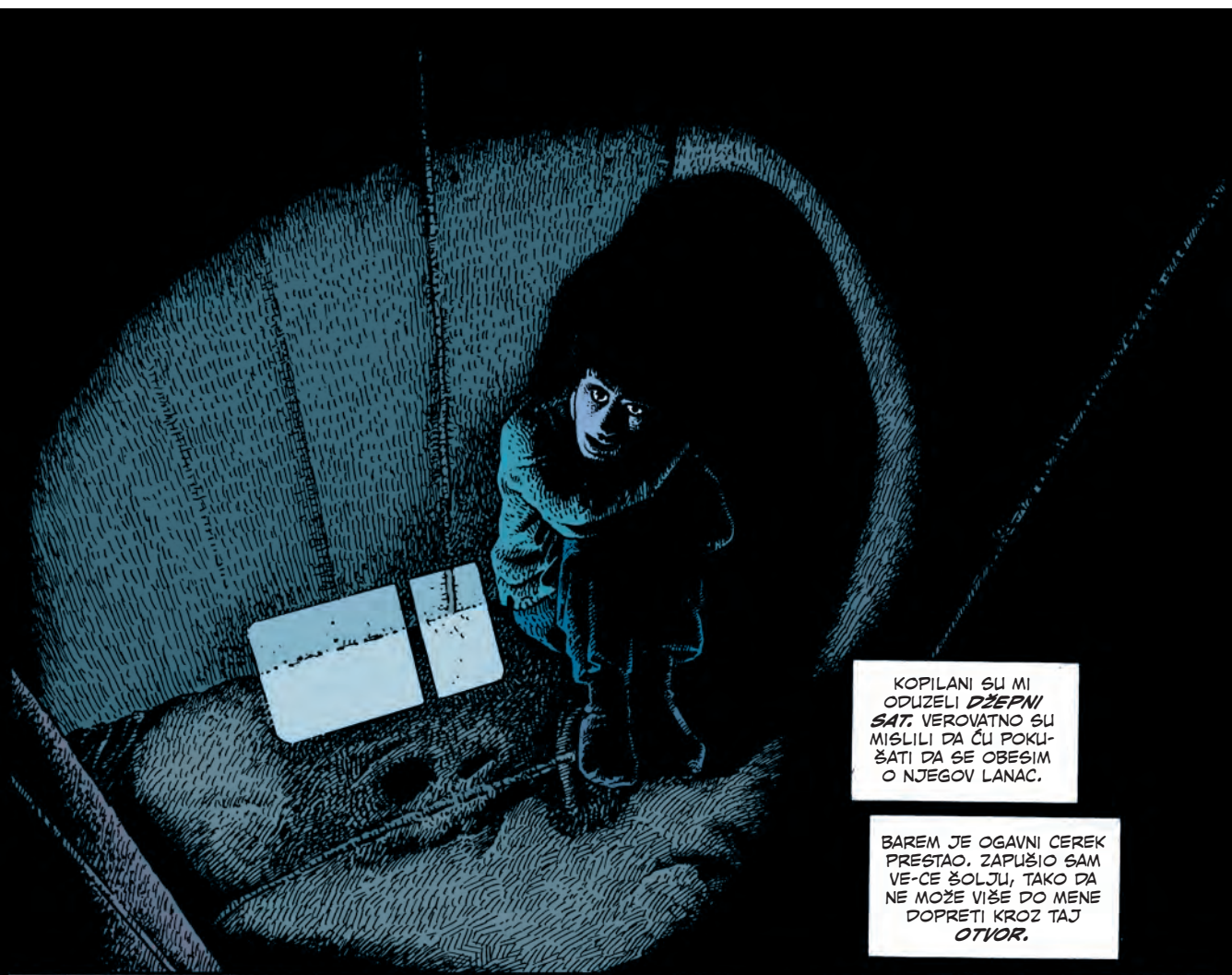

PROŠLA PONOĆ?

KAD BIH BAREM
ZNAO KOLIKO
JE PROKLETIH
SATI.

KOPILANI SU MI
ODUZELI **DŽEPNI
SAT**. VEROVATNO SU
MISLILI DA ĆU POKLI-
ŠATI DA SE OBESIM
O NJEGOV LANAC.

BAREM JE OGAVNI CERK
PRESTAO. ZAPUŠIO SAM
VE-CE ŠOLJU, TAKO DA
NE MOŽE VIŠE DO MENE
DOPRETI KROZ TAJ
OTVOR.

BAŠ PRAVI ZAVRŠETAK
NAŠEG ODMORA U IRSKOJ,
HA, TONISONE?

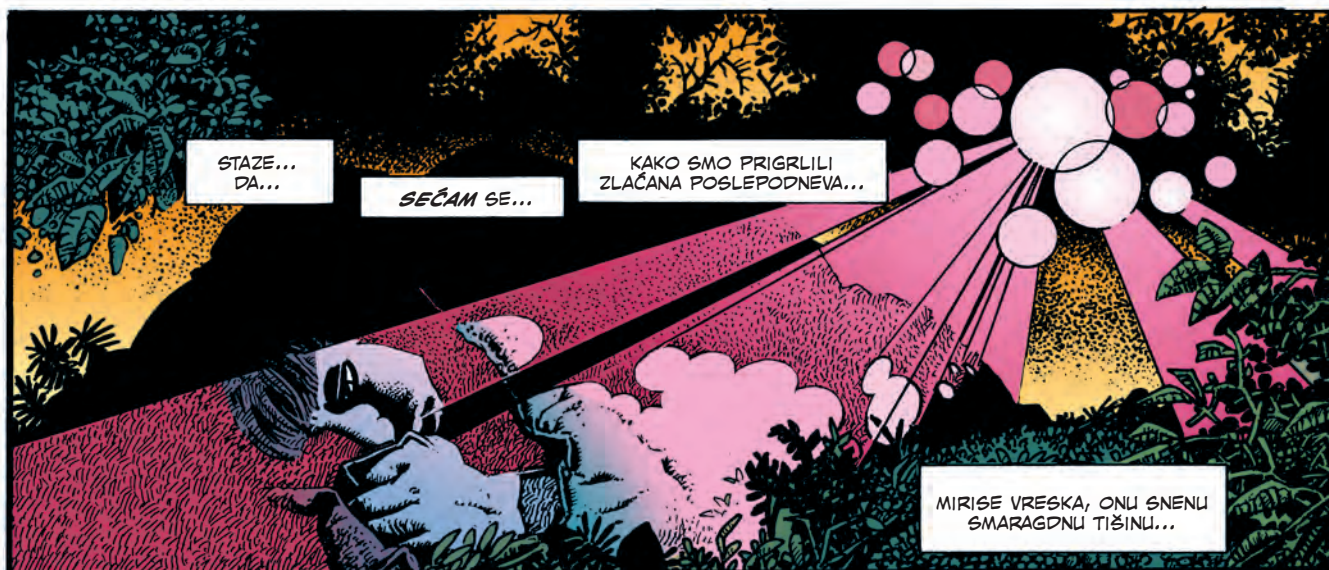
TI, KOJI SE TAMO KLATIŠ
POPLUT NEKE ANEMIČNE LUTVARE
M. R. DŽEJMSA NEGDE NA POLA
PUTA IZMEĐU PODA I TAVANICE.

A **JAKO** UMIREM,
VEROVATNO.

EDVARDE, EDVARDE... DA SMO
BAREM UNAJMILI BICIKLE, DRŽALI
SE SVOJE RUTE, DA NISMO NIKAD
ZAŠLI U TO SELO! ALI TI SI
BIO ŽEDAN, PA ETO...

AH! ZGLOB ME PEČE!
MORAM OSTATI VAN
MESEČEVIH ZRAKA.
TO MI JE DRUGA
STAZA PRODIRANJA!

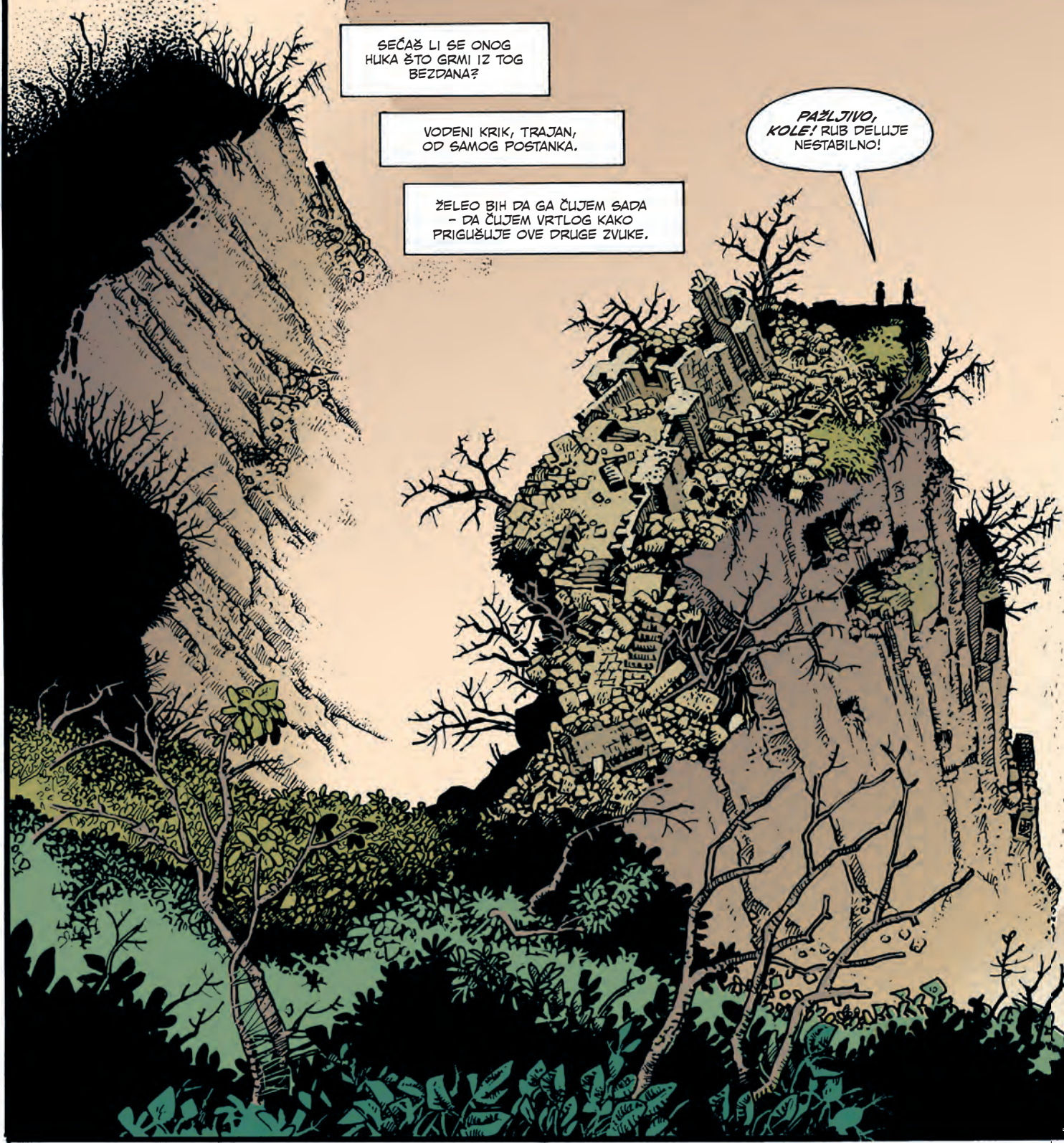

SEĆAŠ LI SE ONOG
HUKA ŠTO GRMI IZ TOG
BEZDANA?

VODENI KRIK, TRAJAN,
OD SAMOG POSTANKA.

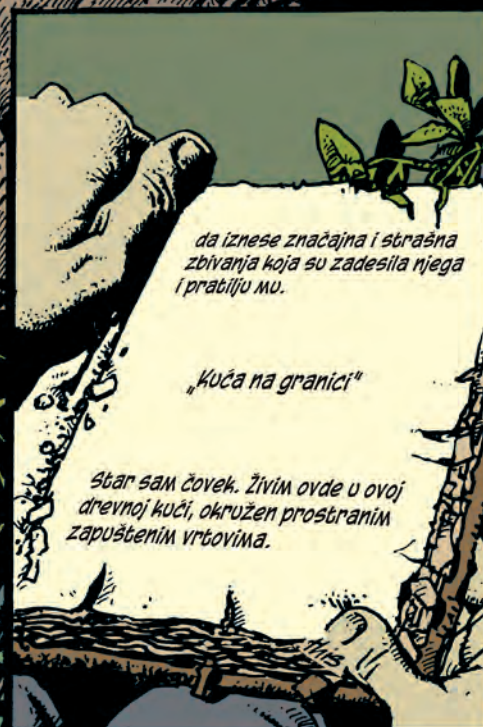
ŽELEO BIH DA GA ČUJEM SADA
- DA ČUJEM VRTLOG KAKO
PRIGUŠUJE OVE DRUGE ZVUKE.

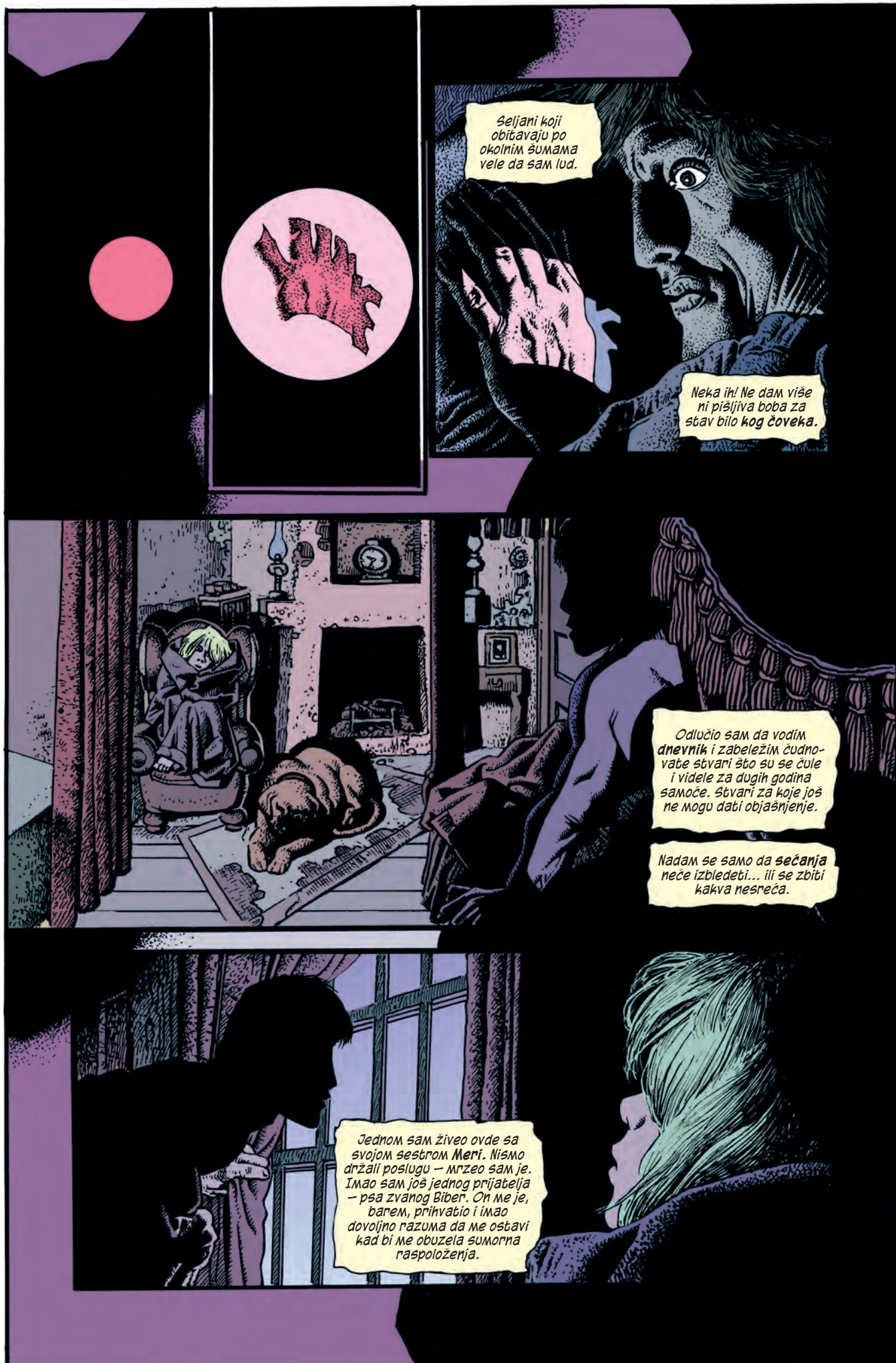
*PAŽLJIVO,
KOLE! RUB DELUJE
NESTABILNO!*

RRRAARR!

Sejani koji
obitavaju po
okolnim šumama
vele da sam lud.

Neka ih! Ne dam više
ni pišljiva boba za
stav bilo kog čoveka.

Odlučio sam da vodim
dnevnik i zabeležim čudno-
vate stvari što su se čule
i videle za dugih godina
samoće. Stvari za koje još
ne mogu dati objašnjenje.

Nadam se samo da sećanja
neće izbledeti... ili se zbiti
kakva nesreća.

Jednom sam živio ovde sa
svojom sestrom Meri. Nismo
držali posluhu — mrzeo sam je.
Imao sam još jednog prijatelja
— psa zvanog Biber. On me je,
barem, prihvatio i imao
dovoljno razuma da me ostavi
kad bi me obuzela sumorna
raspoloženja.

Od početka je bila prisutna Merina nelagodnost zbog senki koje promiču...

...i glasova koje smo oboje čuli kako tugaljivo paraju noć.

A bili su tu još i sni... Ne umem reći kad su se pojavili...

...dolazeći noću, nezvani.

U svakom snu zidovi moje sobe postepeno su iščezavali, a ja bih naglo bio povučen uvis, lomna pahulja praha duše...

...da se zateknem u bojazni sklopčan pred zapanjujućom tvari boje žada, iskrivljenom refleksijom ove kuće, pune nemogućnosti.

Prijavozelene boje, činila se da lebdi, žari se i bleđi – poput dima otrovnog pospora. Stajala je tamo u magli koja nije bila magla.

